

najinaaman an-najiyat

*version estonienne de riina jesmin
tallinn - estonie*

fragmente kirjadest

välgust tabat

Välk kui tabab sind lagipähe,
ära oota, et kuuleksid veel
kõuemürinat
1973

esseist

Kui meil kõigil on tunded,
pole keegi õige poeet;
õigupoolest me kõik
proovime selleks saada
1999

võhiklus

Keegi ei tunne mind
nii hästi kui mina ise;
Ometi, tean,
tunnen ennast nii vähe
1997

kaastunne

Tähendab meenutada vähimatki halba, mida oled teinud teisele,
ja unustada teise tehtud suurimgi ülekohus
1997

mõõk ja kirjutussulg

Asjata asetad mõõgale käe,
kui sulg on jõuetu
1993

ettekuulutus

Iga inimene on prohvet.

Elu iseenesest algab
ja nõnda ka lõpeb
1988

õnn

Kui võtaksime omaks:
polüteismilt austuse maa ja esivanemate vastu,
Kaug-Ida usunditelt vaimsuse,
judaismilt visioonid ja visaduse,
ristiusult armastuse ja andestamise,
islamilt usu kire,
ilmalastelt mõistmise ja avatuse,
humanismilt tegevusühtsuse,
noh, siis oleksime
kõige õnnelikumad inimesed
1990

nägemus

...Taibanud, et nende vana juhi kõiksusse sulandumise tund on tulnud,
kogunesid õpilased tema ümber viimseid nõuandeid saama:

Ta ütles neile:

Vabanege materiaalsest, nagu tegin mina seitsmeaastaselt, kinkides oma
lemmiklelu vaesele agulilapsele, kes patustas, sundides mind unustama
kingituse mõtet.

Vabanege kirest, nagu tegin mina seitsmeteistkümneaastaselt, kui ohverdasin
armastuse sõpruse altarile.

Vabanege teadmisest, nagu tegin mina kahekümne seitsme aastaselt, kui
loobusin kogumast diplomeid, mis viisid mind otse edevuse rüppe, mitte
alandlikkuse tee.

Vabanege kuulsusest, nagu tegin mina kolmekümne seitsme aastaselt, kui
mõistsin, et see on pelk viirastus.

Vabanege metafüüsilistest kaalutlustest, nagu tegin mina neljakümne seitsme
aastaselt, usaldades tõe tõe.

Vabanege inimlikust, nagu tegin mina viiekümne seitsme aastaselt, kui adusin
enamiku inimlike tegude silmakirjalikkust.

Vabanege ligimestest ja elage erakuna, nagu tegin mina kuuekümne seitsme
aastaselt, kui lakkasin kirjutamast ja lõikusin katki raamatud, mis lahutasid
mind loodusest.

Vabanege oma kehast, niivõrd kui võimalik; kui saabub saatusest määratud
päev, suudate vabaneda elust, mida tunnete, ja hõlmata kõike, kuid sellest ei tea
te veel midagi...

1999

fragmente **vabanenust**

hingamine

(enne ruumi ja aja piiramist)

Ärkasin rahulikult hingates, ümbritsedes piiritut, ajatut Maailmaruumi. Ekslesin seni, kuni mulle oli hingamist antud, ning tajusin nõnda võimsamalt elu, sest alles siis sain tõeliselt selle elu osaks.

1995

laul

(maanurgas, mille elanikud olid taas vabaks saanud)

Sõjavägi võitles ühe maanurga pärast; seejärel jättis selle maha, kuid too maa sai taas vabaks ja inimeste mällu jäi vaid laul, mille oli loonud üks geenius, üritades vaenutsevaid leere lepitada. Isegi temal ei õnnestunud halastamatuid sissetungijaid lauluga lepitada. Elu, vaheda vaimu ja võimu laul levis laiali mööda ilma, lindude, puude ja ojade keskele.

1997

poeem

(helguse ajastul Volga kaldal)

Ühe rahva mälestus kannab mind autorita poemi manu, milles öeldakse:

Mu poeg,

kui ühel päeval mind taga igatsed,

kui olen lahkunud ja saanud teispoolsuse osaks,

ela oma elu täiel rinnal,

kui aga sinust omakorda saab teise ilma osa,

tule mulle külla mu kongi

olemise ja olematuse vahel,

seal leiad mu täies väes,

sulg käes, leht paberit ees,

otsimas uut algust

1997

kalju

(romantiline hetk Mongoolias Gobi kõrbes)

Ma muutusin kurdiks kaljuks, millele iial pole lähenenud ükski inimene. Kui minu ligiduses kohtusid kaks armunut, raiusid nad oma armastuse märgi kivvi ja nõnda sai minust nende armastuse tunnistaja.

1995

südametunnistus

(pihtimus heitluse aegu)

Pidin töötama koos ühe inimesega, kes oli mulle kaaslaseks määratud, ja üheskoos vaeva nähes andsime voli lapsepõlve idealismile, nagu ka soovile teistest noortest parem olla; ainult et tema valis oma teeks poliitika; see mõjutas tema elu ning temast sai väljapaistev mees; ta oli türanlik ja upsakas juht. Kui temalt küsisin, miks ta teeb seda, mida teeb, ja mis on saanud meie noorusaadetest ning, mis peamine: kuhu jäi soov teistest parem olla, selgitas tema, et peab säilitama seda, mis on.

Ja nõnda saadeti mind viimaks erru.

1997

naasja

(sinna, kus pole piiri ajal ega ruumil)

Ma naasin Väes sinna, kus pole ruumi ega aega ega midagi tajutavat...

1997

auväärne

... Surm tiirles Auväärse kongi ümber. Alguses, mõistnud vana mehe eeskujulikke eluteed, hoidis ta eemale. Auväärne andis talle pilguga märku ja Surm võttis ta viimaks enda juurde.

Kosmilise vastastikuse mõju tulemusena sulas Auväärne loodusega ühte nagu kõik teised olendid enne ja pärast teda ning sai nõnda osaks tõest, mille mõistmiseks oli nii tohutult kaua vaeva näinud.

Suguselts ja rahvas ruttas kõikjalt suurmehele viimset austust avaldama. Mõni tajus tema kongis erilist hõngu ja ülistas tema pühaklikkust. Teised rääkisid, et olid oma silmaga näinud tema kongist hoovavat valgust, ja kuulutasid ta prohvetiks.

Mis temasse endasse puutub, siis tema vanima poja esmasündinu lõi lahti vanaisa testamendi ja luges valjusti kõigile kuulama tulnuile:

“Lugege minu elust ja saatusest sellessinases maailmas ja otsustage, ning pidage alati meeles, et need polnud ülemad ükskõik kelle teise elust ja saatusest, nii nagu keegi meist pole teistest parem. Kuid mina olingi vaid see teine. Mina olin kõigest tavaline inimene, esimene nende seast, kes vabastasid mõtluse; kuid ma loodan, et ma pole viimane nende seast teadmise poolest, nagu ka mitte esimene ega viimane vabanenu.

Mis puutub minu lahkumise päeva, siis see oli tõega ühtesulamise ja minu olemuse vabanemise päha; mis puutub minu hauda, siis tahaksin, et see oleks tavaline, minu kongis, ja et kivi peale kirjutataks: Siin puhkab Halja Oru kodanik; mis puutub minu kongi, siis jäetagu selle uks lahti nagu ikka, ning jäägu see, nagu on, muudatusteta ja kaunistusteta, kuni loodus võtab seda murendada.

Mu armsad, rõõmustage minu pärast, sest kui palju ruum ka ei paisuks,

ruumipuudus on veelgi avaram, ja ükskõik kui pikk poleks aeg, ajatus on veelgi pikem, ja ükskõik kui võimas poleks tajutav, tajumatu on veelgi võimsam, ja ükskõik milline poleks elu kestus, olematus on veelgi suurem.”
mai 1996

fragmente **ühthesulanust**

prükkar

Taban ta ööst öösse prügis tõngumas; söiman teda ning jätan ta saatuse hooleks. Hiljem asun varitsema, ootan selle õnnetu saabumist. Algul öisel ajal, seejärel koidikul, viimaks päeva mis tahes hetkel. Sest meie sõber on harjunud oma tööd tegema ja selle asemel, et häbeneda nagu alguses, on ta hakanud tegutsema kavakindlalt ja asjatundlikult, koguni sedavõrd, et kui meie pilgud viimati kohtusid, polnud see tema, vaid mina, kes tundis sügavat häbi.

1999

ühtesulamine

Nüüd, kuivõrd hageja tunnistus ja kostja kaitsekõne on lõppenud, peab sõna võtma Jumal-Kohtumõistja ning õigustama oma otsust isegi vaikusehetkel. Ja ennäe, sügavusest lahvatub hämune valgus, ühtaegu vabaduse vang ja ruum. Tema läbi sunnib vaikus mind Jumalat-Kohtumõistjat tajuma ja tema kohtuotsust kuulama. Sestap lähenen kinnisilmi, ainsatki liigutust tegemata. Kunstlik peegel näitab mind Jumal-Kohtumõistjale, kes toob kuuldavale kohtuotsuse, ja see põhineb inimlikul süümel, mille märksõnaks on süütus; siis annan endale hädavaevu aru, et seisan iseenda ees, et kõik vastuolud kaovad ja aset leiab ühtesulamine.

Nõnda siis olen ühtaegu prohvetite ja puudustkannatajate palge ees. Ma sulan nendega ühte ja nende kaudu Jumal-Kohtumõistja nimel ka Temasse, sest meil kõigil on üks saatuse; süüme pole lõppeks ju midagi muud kui inimliku tasakaalu tagatis ja mitte arvutute palete väljendus, mis võivad viia otsuse muutmiseni. Ja ennäe, ma olen taas kõigeväelisuses, mille osaks pole iial lakanud olemast, olemises ja olematuses, millest pole iial lahkunud. Ennäe, ma olen taas kõigeväelisuse, olemise ja mitteolemise loomulik koostisosa, sest pärast surma ei tule killunemine kõne allagi.

1998

teekäija

Pärast hõllanduslikku peatust maa pääl, endises elupaigas, jätkasin ümbermaailmareisi.

Ma elan, meenutades pidevalt maapäälseid mälestusi, isegi pärast ümbermaailmareisi. Hulbin nõnda vähimagi takistuseta ajas ja ruumis.

Liikudes edasi mööda täie tunnetuse ja universaalse tõe teed, otsides uuenemist ja kõike seda, mis Inimest ikka ja alati ületab, jääb ometi küsimus, mis üha mu mõtteisse tungib: see, mis puudutab Inimest, tema igapäevaelu, tulevikku, tema sisimat loomust, tema vabadust.

Sest milline oleks Inimeseta elu ja surma mõte? Mis mõte oleks kõigeväelisusel ja selle kahel tahul: tunnetusel ja tõel?

Ja siis küsin ma endalt: miks pole inimese õnn maa peal tema enese teha?

Tunnistan, et olen õnnelik elus väljaspool Inimest, sest seal olen saanud iseendaks. Kuid mis saab tema elust maa peal? Kas olukorda on võimalik parandada?

Kuidas saaksin teha seda sealt, kus ma olen?

Vaid surm teeb lõpu näljale ja aplusele, uskliku ja uljaspea ulmale, teadja ja võhiku mõistmisele. Vaid surmas saavad kõik lõpuks võrdseks.

Kindlasti on minu mure põhjuseks Inimene. Kuid kas pole mina ise Tema ja Maailmaruumiga täiesti ühte sulanud, teispool aega ja ruumi, elus ja surmas? Milleks siis muretseda?

Ma ütlen teile: mina olen see, kes lahkub, vaba igasugusest väljendusest, olgu see kirja pandud või mitte. Olen see, kes lahkub, vaba igasugusest mõtisklusest, olgu see piiratud või piiritu. Olen see, kes lahkub, vaba Inimkonnast, selle probleemidest ja piinadest. Olen see, kes lahkub, vaba isegi vabanemise, absoluudi ja universaalse tõe tunnetamise vajadusest. Ühtaegu teekäija ja inimene, Maailmaruumi Jumala vabastatu. Teekäija ning lõppeks Maailmaruumi Jumal, kelle omakorda on vabastanud Inimene.

Mina olen teekäija; teekäija ja Inimene, teekäija ja Maailmaruumi Jumal.

Mina olen vaba; vaba ja Inimene ja vaba ja Maailmaruumi Jumal.

1999

fragmente *unistajast*

viimane

...Elu viimsetel hetkedel jõuab unistaja küpse mõtluse tulemusena järgmistele järeldustele:

Jumal sünnib, kasvab ja seejärel vananeb inimeste meeles. Need, kes vormivad ta omaenda näo järgi, uskudes, et Jumal lõi inimese vaid selleks, et meelt lahutada, pühenduvad omakorda meelelahutustele. Teised, kes vastukaaluks teda kardavad, teevad seda nii andunult, et lihtsalt unustavad elamise.

Omaenese näo järgi vormitud Jumala otsingul, ajas ja ruumis vananedes ning olemise ja olematuse vahel ekseldes unustab Inimene nõnda, et surm lõpetab hoobilt kõik ning sulatab ta tervenisti ühte tema otsinguga ja isegi sellega, mida ta ei otsi.

Inimene, see mõtleb olend, tunneb surma aimates veelgi suuremat hirmu. Seepärast ei saavuta ta vabanemist ja ühtesulamist nii kiiresti nagu teised looduse ja ilmaruumi osad. Tema ülesandeks on taas vaimu teritades need kaks mõistet omaks võtta. Muidu aga kujutab ta teispoosusest unistades ette sedasama elu, mida tunneb, kuid seekord igavest. Kuid kas poleks see sel juhul üksluine? Ja kas Inimene ise ei muutuks Jumalaks?

Usku otsides eemaldub Inimene siiski ligimestest, sest seisab neile vastu. Kas ei peaks ta sel juhul pigem lähenema umbusklikult iseendale ja inimkonnale läbi viimase suurte väärtuste?

Mis puutub usku, siis on see iseenesest parim päästerõngas, olgugi pääsmine ebakindel, nii et kindlaimaks teeks saab soov töötada inimkonna hüvanguks.

Alles eile alistus Inimene loodusele, seda sugugi kahjustamata. Täna kasutab Inimene loodust ja haavab seda. Seni säilitas ta oma elu aeglaselt arenevas ajaloolises minevikus. Kas suudab ta seda säilitada maailmas, mis areneb üha kiiremini?

Unistaja tegi viimaks järelduse, et pole mingitki tulevikku maailmal, mis rassi-, keele-, territooriumi-, uskude ja dogmade erinevuste tõttu pidevalt lõheneb, ja et seda ühendab vaid ahnus ning vastumeelsus igasuguse inimlikkuse suhtes.

2000

9. hümn

Ma olen vastsündinu, noor,
vana, igavik,
ma olen isa, olen väsimus,
olen ema, olen lõikus

Ma olen elutu, rahutu
ma olen kultuur, saak,
ma olen headus, and,
kurjus, õnnetus

Ma olen armastus ja halastus,
vihkamine, rahulolematus,
ma olen lootus, ootus,
õnn, saatus

Ma olen arutlus, tõde,
usk, soov,
ma olen selgeltnägija, nägemine
ja viimne kui rändav täht

Ma olen elu, surm.
Olemine, olematus,
ma olen Jumal, surematus,
kõik, eimiski

Ma olen Inimene
2000

11. hümn

Mina olen olemas, sestap olen vastutav,
sina oled olemas, sestap sinagi;
meie oleme olemas, sestap oleme;
meid ühendab juhus,
sunnib solidaarsus,
halvas nagu ka heas,
meid sunnib kohus
2000

fragmente *alfa-omegast*

“Lahkujast”

kui palju raisatud aega
Muudkui hellitad pettekujutelmi,
oodates kohtamist või suudlust;
kui palju raisatud aega
üha võimatut ette kujutades ja üha unistades;
kui palju raisatud aega
soovile rännata
maal, merel ja õhus;

Issand! Kui palju kurbust siiski
selle asjatult raisatud aja pärast!
2002

elust

Sestajast kui asusin tagasiteele
ja hakkasin aru saama ning arutlema
mõttekalt,
esitan rohkem küsimusi, kui annan vastuseid
2002

viimased pisarad
Alles said valatud:
need on minekupisarad;
on need kurvad ja kuumad
nagu lahkudes?
Või võimsad ja meloodilised
nagu vabanemisel?

Viimased pisarad äsja on voolanud
ojana,
ennäe: sa sunnid mind riidesse panema
ja ennäe: ma panengi riidesse
ääretu rõõmuga!

Ümisen laulu,
lahkumislaulu, mida pole kunagi kirjutanud;
Ümisen seda esimest korda,
nüüd kus jõud mind maha jätab,
viimast korda;
muudkui ümisen,
lootes, et selle lõppedes võin minna;
ja ennäe: ma lahkun,
ennäe: rõõmu tipul, möödaminnes
2002

“vestluskaaslasest”

kain

Mida sa tegid, Kain, millega sai hakkama Inimene sinu sees? Kas sa tapsid oma venna või süüdistas see Inimene sind tema tapmises pärast seda, kui oli su oma kujutluses loonud?

Kui on tõsi, et Issand eelistas Aabelit sinule, et Ta võttis vastu tema ohvrid ja lükkas tagasi sinu omad koos sinu armastusega Tema vastu, sinu kannatustest välja tegemata, olen valmis sinu puhul, kes sa oled nõrk nii vaimult kui ka kehalt, pehmendavaid asjaolusid arvesse võtma. Kuid kui Aabel oleks tapnud sinu kõigi nende armastuse väljenduste kiuste, mida Issand talle osutas, siis temale poleks ma iial andeks andnud.

2002

kaastunne

Leian ta risti lööduna. Leian ta jälle sealtsamast, valmis elu ohvriks tooma, selleks et teist päästa. Aeg vahetust teha, sest oleme üks.

2002

tuuleveskid

Olen sind kaua otsinud, Cervantes, kuid leidnud vaid don Quijote ratsa Rocinante seljas, teel tuuleveskite manu, kannul eesli seljas kõõluv Sancho, tema truu kaaslane.

Sina, armas Miguel, põlistasid don Quijote nii inimeste vaimus kui ka kujutluses, ja seda parem; sest minu meelest otsid sa teisi seiklusi oma kangelasele, kes oled sina ise.

Niisiis on meie seiklus, meie mõlema seiklus don Quijote ja Sancho avastamine!

2002

dag

Hammarskjöld, sa olid teine inimene, kes sai Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretäriks. Tulnud Rootsist, maalt, mis polnud ammu sõda näinud, oli su ülesandeks, niipalju kui võimalik, maailmarahu kindlustamine. Kohusetundliku inimesena nägid vaeva organisatsiooni sõltumatu otsustusõiguse saavutamiseks; see läks sul korda. Kui kahestusväärne ja kurb on nüüd näha seda organisatsiooni ühekülgsuse ja üheülbalise mõtlemise lipukandjaks muutumas.

2002

pojad

Sinu pojad, George Washington, Ameerika Ühendriikide vabastaja, vaata oma poegi, sina, kes sa tegid ausalt ja mõõdutundega tööd parema inimkonna nimel, vaata neid kaks sajandit pärast sinu lahkumist ja läbitud tee kiuste, vaata, kuidas nad hõivavad veeressursside leidmiseks ilmaruumi Marsini välja, lastes Maa rohketal vetel saastuda ja mõistes miljoneid vaeseid inimesi janusse surema.

Kas sa selliseid poegi tahtsidki, Washington?

2002

fragmente *mälestustest*

“sissejuhatusest”

Oo, mu poeg,

Kui tihti kordas mulle su vanaisa, et numbrid olid tema hukatus, pidades silmas, et juhtimisega seotud amet – mis eeldab kindlat rehkendajakätt – eemaldas ta kirjatööst.

Mis aga minusse puutub, siis ütleksin sulle pigem, et minu alistasid kirjatähed, sest enamasti panin nad sinna, kus polnud nende koht, näiteks paljudesse

mittekirjanduslikesse töödessa. Kindlasti osutusid need kasulikuks ja meeldisid väga; ja needsinatsed andsid mulle ka leiba. Kuid need eemaldasid mind kirjanduslikest tööddest, mis on ainsana loomingu aardeks.

Oo sina, kes sa otsid vabanemist,

Tea, et igal inimolendil on juured, millele ta peaks uhke olema, olgu need, millised tahes, tingimusel, et nende voorusi hoitakse ja puudused kõrvaldatakse. Sinu juured ulatuvad prohvetite, apostlite ja pühakute mulda; ma ei taha rääkida üksipäinis nendest, ja neist, keda nende seast hästi tuntakse, vaid samavõrd ka prohvetitest, apostlitest ja pühakutest tulvil teadmisi ja kultuuri, nagu ka igast inimesest, kes elas oma inimelu kooskõlas ajastu vaimuga.

Sinu juured, oo poeg, on Idas, seal, kus asub maailma naba:

Aramealased, kes said tunda ainult Jumalat, Teda, andsid sulle nime, sest Naaman on Tema teener. Mis puutub Naamanisse, süürlasse, aramealaste väepealikusse, siis ravis prohvete Eliisa ta üheksandal sajandil enne Kristust pidalist terveks, lastes tal end seitse korda Jordani vette kasta. Enamgi, aramea keel oli Kristuse enese keel.

Samavõrd oled sa Foiniikia, kaananlaste maa poeg, kes leiutasid kirja, mida nad kuigi kaua ei vallanud, sest rikastasid end teiste rahvaste tsivilisatsiooniga ja kaotasid nõnda identiteedi.

Ka oled sa araablaste poeg, kes seisid vankumatult õigluse eest oma kuulsusrikaste tegudega, mis on nüüd ähmastunud, jättes vaid nõrga lootuse, et need ühel päeval taas sünnivad.

Sa oled Liibanoni poeg, mille edu on eeskujulik indiviidi, kuid mitte rahvuse tasemel kasuahnuse tõttu, mida oli tulvil.

Lõpuks oled sa Ajaloosse juurdunud Idakiriku poeg, olgu see kui tahes lõhenenud, mille psalmilauljad päevast päeva Jumalale kiitust laulavad.

Ole sellele kõigele uhke, oo mu poeg. Võta see omaks ja meenuta seda pidevalt ning üle kõige, sest sa oled ühtaegu hetke ja kogu inimkonna poeg.

Ja ära unusta, et sa oled sellise perekonna poeg, mille liikmed pole iial kedagi rõhunud. Sest Inimesele piisab, kui ta elab oma inimelu täiel rinnal ega rõhu kedagi sõna kõige otsesemas tähenduses. Ja olgu su südametunnistus pigem vaba kongis, kus sa lebad ülekohtuse otsuse tõttu, kui et rõõmustaksid teenimatu vabaduse üle musta südametunnistusega...

1998